

Міжнародна науково-практична конференція
**«Розвиток конкурентоспроможності економіки в умовах
міжнародної інтеграції: макро-, мезо- та мікро- рівні»**

СЕКЦІЯ АСПИРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ

**ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТА ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ
У СФЕРІ ФРІЛАНСУ: ПРОБЛЕМА ВИБОРУ**

Бессарабова Ніка - Катерина Андріївна

Студентка спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Кусик Н.Л., к.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(Одеса, Україна)

Дана тема є актуальною, оскільки за останніх подій: пандемії, світової кризи та неспроможності підприємств забезпечувати всіх своїх робітників робочими місцями, величезна кількість людей була звільнена за 2020 - 2021 роки. Тому, попит на ринок фрілансу стає все більшим та затребуваним. Сфера фрілансу є досить великою та різнобічною, але її головною особливістю є те, що вона доступна для кожного, хто має бажання працювати, заробляти та розвиватися, як у професійному, так і у креативному сенсах.

Фрілансер – у дослівному перекладі з англійської мови означає «вільний робітник», тобто це людина, яка найчастіше пропонує свої послуги самостійно на спеціалізованих сайтах, Інтернет - ресурсах чи месенджерах, намагаючись вдало продати свої вміння та навички і отримати гідну оплату своєї праці. Найбільш популярним фріланс є у сферах програмування, журналістики, дизайну, веб - дизайну, реклами та маркетингу.

Як і будь-який об'єкт дослідження, фріланс має переваги та недоліки. Серед переваг фрілансу найважливішими є: по-перше, вільний графік, з одного боку, але з іншого – вміння раціонально та продуктивно організувати свій час; по-друге, можливість працювати де завгодно - на дому, у парку чи в кафе, а отже можливість створити важливий баланс між родиною та працею; по-третє, виконання тільки своєї роботи, можливість коригування об'ємів та кількості роботи, а також можливість самостійно обирати цікаві проекти та відмовлятися від виконання невігідних.

Серед недоліків фрілансу основними є: по-перше, те, що необхідно самостійно знаходити нові замовлення, що займає значну частину часу, але з напрацюванням постійних клієнтів ця проблема може бути вже не настільки «гострою»; по-друге, нестабільний дохід, а отже вміння правильно розпоряджатися грошима, вміти накопичити та можливо інвестувати, щоб згодом отримувати додатковий пасивний дохід; по-третє, кожен фрілансер повинен бути само-організованою особистістю, яка постійно може знаходити джерело натхнення і мотивації.

Однією з характерних рис для роботи фрілансера є самостійне ведення бухгалтерського обліку та сплати податків. Але, на жаль, на сьогоднішній день, поняття «фрілансер» ніяк не обґрунтовано на законодавчому рівні, а отже, не визначені його права та обов'язки, що дає можливість фрілансерам самостійно вирішувати реєструвати свою діяльність як фізичну особу – підприємця (ФОП), чи ухилитися від сплати податків.

Прийняття даного рішення залежить лише від бажання фрілансера, оскільки відстежити доходи громадянина неможливо, тому що законодавчо громадяни не зобов'язані складати щорічну нульову декларацію про власний майновий стан. Однак, за реєстрації ФОП, фрілансер буде мати змогу розраховувати на накопичення страхового стажу, а отже й право на пенсію, а також матиме змогу отримувати кредити на пільгових умовах та укладати господарські операції на більш великі суми. Дане рішення є досить складним. З одного боку, особливо на початку свого професійного шляху, найчастіше дохід фрілансера є зовсім нестабільним, що може призводити до того, що в деякі місяці, сплачуючи ЄСВ та єдиний податок, він може уходити у збитки. З іншого боку, треба пам'ятати, що згідно з ст. 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачається відповідальність за провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання або без подання повідомлення про початок здійснення господарської діяльності, або без отримання ліцензії на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до закону, або без одержання документа дозвільного характеру, тягне за собою накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва, сировини і грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення [1]. Тобто розмір штрафу в грошовому виразі становить від 17000 до 34000 гривень.

Треба відмітити, що згідно з Законом України від 24 квітня 2020 року «Про запобігання і протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму і фінансуванню поширення зброї масового знищення», фрілансер, який не зареєстрований, не зможе покласти на банківський рахунок чи на депозит понад 150000 гривень, оскільки банк одразу ж зажадає підтвердження походження грошових засобів: декларацію ФОП, довідку про заробітну плату з місця роботи та декларацію про доходи [2].

Реєстрація ФОП може відбуватися у 3 способи:

1. Через державного реєстратора. Даний спосіб є безкоштовним, наприкінці виписки надається разом з друком, але, на жаль, через застарілість системи та комп'ютерного забезпечення він займе найбільшу кількість часу.

2. За допомогою нотаріуса. Послуги нотаріуса будуть платні, але результат буде гарантованим, оскільки всі документи: виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань буде надана разом з печаткою нотаріуса.

3. Через он-лайн сервіс за допомогою додатку «Дія». Даний спосіб є найшвидшим та абсолютно безкоштовним. Однією умовою є лише отримання електронних ключів заздалегідь, але це можна зробити у відділенні банку. Треба відмітити, що згідно Саміту «Дія 2.0», який пройшов в рамках Форуму «Україна 30. Цифровізація», що відбувся 17 травня 2021 року, за квітень 2021 року 59% ФОП було зареєстровано саме за допомогою додатку «Дія», що у кількісному виразі становить 373900 ФОП. Важливо відзначити, що даний додаток почав працювати лише у лютому 2021 року. Дана статистика є переконливою та свідчить про реальну готовність більшої кількості українців перейти на он-лайн режим.

Згідно ст. 291.4 Податкового кодексу України, кожний зареєстрований ФОП повинен бути віднесений до однієї з чотирьох груп, залежно від наявності та кількості найманих працівників, обороту доходів та коду КВЕД. Згідно відповідної групи фрілансер й буде платити єдиний податок. Розмір ставок єдиного податку вказано у ст. 293 Податкового кодексу України [3].

Також, в обов'язки ФОП входить своєчасне подання звітності в органи Державної податкової служби України та ведення бухгалтерського обліку. Відповідно до ст. 294.1 ПКУ податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп є календарний рік, а відповідно до ст. 294.2 податковим

періодом для третьої групи є квартал [3].

Отже, ведення обліку та подання звітності у фрілансі залишається відкритим питанням, яке потребує відповідної законодавчої бази. Питання щодо реєстрації ФОП або не реєстрації – це питання, яким повинен самостійно задатися кожен фрілансер, беручи до уваги всі можливі ризики та переваги, а також усвідомлюючи, що повну відповідальність за даний вибір буде нести лише він.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 07.05.2021).
2. Про запобігання і протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму і фінансуванню поширення зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/361-20> (дата звернення: 07.05.2021).
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17> (дата звернення 07.05.2021).